

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7 / 28224
GK. 18

Sayı: 34930642-610-134870
Konu: Soru Önergeleri(7/28224)

19/12/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Kadir Gökmen ÖĞÜT tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/28224 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergesi Cevabı

Soru Önergesi Cevabı
23.12.2013

Ayşe YÜCE
Sekreter

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : (312) 705 58 11
e-posta : sebahattin.bayrak@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : S. BAYRAK İlçe Sosyal Hizmetler Müdürü
Fax : (312) 705 58 97
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

İstanbul Milletvekili Sayın Kadir Gökmen ÖĞÜT'e Ait 7/28224 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 1 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe girmiş, bazı maddelerin yürürlük tarihi ise geçtiğimiz yıl ertelenmiştir. Bu kapsamda toplu ulaşım araçlarının engelli erişimine uygun hale getirilmesi için tanınan süre de 2012 Temmuz ayından 2013 Temmuz ayına uzatılmış ve ilgili Geçici Madde 3, “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engelliler için erişilebilir duruma getirilir” olarak değiştirilmiştir. Kanuna göre toplu taşıma hizmetlerinin engelli erişimine uygun hale getirilmesi için tanınan süre 7 Temmuz 2013’de dolmaktadır.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Kanunla Türkiye’de bedensel engelli vatandaşlarımızın birçoğunun kendileri için zor olan sosyal imkânlar nedeniyle sokağa zorunlu olmadıkça çıkamadığı, çıktıkları zamanda türlü zorluklarla karşılaştığı çeşitli platformlarda defalarca dile getirilmiştir. Diğer pek çok konuda olduğu gibi ulaşım da aynı sorunları yaşayan engelli vatandaşlarımızın bu sorunu çözmek için toplu ulaşım araçlarının onların kullanımına uygun hale getirilmesi aynı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi uzun yıllar önce yapılması gereken bir zorunluluktur. Ne var ki, uygulamayı gerçekleştirmek için gerekli donanımına sahip ve yeterli sayıda aracın henüz Türkiye’de üretilmediği ayrıca dönüşüm yapacak firmaların teknik olarak hazır olmadığı, dönüşüm yapılacak araçların teknik özelliklerinin bozulacağı ve meydana gelecek kazalarda daha fazla sorunların çıkacağı belirtilmektedir. Bu yüzden yasanın yürürlük tarihine kadar ilgili bakanlıklar ve ilgili engelli konfederasyonların temsilcilerinden oluşan komisyonlarca yeterli denetim ve araştırma yapılmış mıdır? Yapılmadıysa ivedilikle genelinde bedensel engelli vatandaşların ve okullarda bedensel engelli öğrencilerin sayılarına göre tüm araç yerine ihtiyaca göre belirli sayıda aracın üretilmesi için firmalara zorunluluk seçeneği düşünülmekte midir?

CEVAP 1: 07.07.2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile yürürlüğe giren erişilebilirlik hükümlerinin doğru ve zaman kaybedilmeksizin hayata geçirilmesi amacıyla, 12 Temmuz 2006 tarihinde 2006/18 sayılı Başbakanlık Genelgesi, 12.08.2008 tarihli Başbakanlık Talimatı yayımlanmıştır. 24.04.2011 tarihinde yürürlüğe giren Şehiriçi Toplu Taşıma Hizmetlerinde Yer Alan Otobüslerin Engellilerin Kullanımına Uygun Duruma Getirilmesi ile İlgili Genelge ile 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin uygulanmasına bazı hususlarda açıklık getirilmiştir.

Diğer yandan, 13 Şubat 2009 tarihinde yürürlüğe giren Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel

Hükümleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (2001/85/AT) VII Nolu eki hareket engelli yolcuların araca giriş-çıkışlarına ve güvenli yolculuk etmelerine yönelik teknik donanımlarla ilgili şartları içermektedir. Bu yönetmelik gereği ulusal tip onayı belgesi alacak olup, daha önce ulusal tip onayı belgesi almış araçlar için bu yönetmeliğe göre tip onayı alma zorunluluğu bulunmaktadır. Aksi takdirde bu araçların araç tip onayı belgelerinin iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

2001/85/AT Yönetmeliğine göre mevcut araçlarda yapılacak erişilebilirlik tadilatlarına ilişkin seri tadilat koşulları ise Türk Standartları Enstitüsü tarafından belirlenmiştir.

Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Milli Eğitim Bakanlığına 21.06.2013 tarihli ve 64753 sayılı yazı gönderilerek ilgili mevzuat hatırlatılmış, *"... söz konusu Kanun hükümleri göz önünde bulundurularak; her kademedeki kamu ve özel eğitim-öğretim kurumlarına devam eden tüm öğrencilerden engelli olduğu için erişilebilir taşıtla servis hizmetine gereksinimi olanların sayısının okullarca belirlenmesi amacıyla ilgili Genel Müdürlüklerinizce çalışma yapılması; bu öğrenciler için Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine uygun olarak imal veya tadil edilmiş, erişilebilir taşıtların sağlanmasına yönelik gerekli planlamanın yapılması ve 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren erişilebilir taşıtla servis hizmetine gereksinimi olan tüm öğrencilerin bu gereksinimlerinin giderilerek mağduriyet yaşanmasının önlenmesi; Bakanlığınızca bu konuda yapılan çalışmalarla ilgili olarak Bakanlığımıza 2 Eylül 2013 tarihine kadar bilgi verilmesi"* istenmiştir.

Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından İçişleri Bakanlığına 14.06.2013 tarihli ve 62528 sayılı yazı gönderilmiş ve *"söz konusu Kanun hükümleri göz önünde bulundurularak; her kademedeki kamu ve özel eğitim-öğretim kurumlarına devam eden tüm öğrencilerden engelli olduğu için erişilebilir taşıtla servis hizmetine gereksinimi olanların sayısının okullarca ve aynı ihtiyacı bulunan engelli personel sayısının kurumlarca belirlenmesi; bu öğrencilere ve personele Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine uygun olarak imal veya tadil edilmiş, erişilebilir taşıtların sağlanmasına yönelik gerekli planlamanın yapılması ve 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren erişilebilir taşıtla servis hizmetine gereksinimi olan tüm öğrencilerin ve en kısa sürede engelli personelin bu gereksinimlerinin giderilerek mağduriyet yaşanmasının önlenmesi konusunda tüm belediyelere gerekli talimatın Genel Müdürlüğünüzce verilmesi"* istenmiştir.

Konuyla ilgili ayrıca Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından 14.06.2013 tarihli ve 62525 sayılı yazı ile *"... okullarca ve kurumlarca sunulacak servis taşımacılığı hizmetlerinde kullanılacak tüm taşıtların erişilebilir olarak üretilmesinin sağlanması konusunda gerekli düzenlemenin yapılması ve talimatın verilmesi"* istenmiştir.

SORU 2: 07.07.2013 tarihinden sonra toplu taşıma araçlarına gerekli izin belgesini ilgili

İl Belediyelerinin düzenlemediğinin bilgisine sahip misiniz?

CEVAP 2: 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun gereği belediyelerin erişilebilir olmayan toplu taşıma araçlarına gerekli izinleri vermemesi gerekmektedir.

SORU 3: Türkiye genelinde yüzbinlerce servis, minibüs ve halk otobüsünün 08.07.2013 tarihinden itibaren yüzbinlerce TL ceza ile karşı karşıya kalmalarına karşı Bakanlık olarak ne düşünüyorsunuz?

CEVAP 3: Bilindiği gibi 2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Kanun büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerini erişilebilir hale getirmesi için 7 yıllık süre tanımış olup, konuyla ilgili ikincil mevzuat düzenlemeleri ve yazışmalarla hatırlatmaları yapmıştır. Ancak bu süre zarfında, Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü uzmanlarınca Türkiye genelinde bütün belediyelere ve toplu taşıma araçları birliklerine eğitim verilmesine, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili mevzuatı da bulunmasına rağmen yeni hizmete sunulan araçların engellilerin erişilebilirliğine uygun tercih edilmediği görülmektedir.

12 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 34 üncü maddesi ile 5378 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine eklenen fıkralarla erişilebilirlik standartlarının uygulanmasının izlenmesi ve denetlenmesine yönelik bir yönetmelik hazırlanması için söz konusu sürede bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu düzenleme ile yapılacak uygulamalar için bir yıllık bir uzatma da söz konusu olmuştur.

Bu kapsamda hazırlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 20 Temmuz 2013 tarihinde 28713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik kapsamında, illerde engellilik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının da temsil edileceği erişilebilirlik izleme ve denetleme komisyonları kurulmuştur. Komisyonlar tarafından Bakanlığımızca belirlenen Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Planı çerçevesinde yıl içinde gerçekleştirilmesi amaçlanan faaliyetleri içeren izleme ve denetleme programı oluşturulacak, bu kapsamda toplu taşıma araçlarının da engellilerin erişilebilirliğine uygun olup olmadığı değerlendirilecektir. Kanun ve Yönetmelik ile komisyonların kendilerine başvuru yaparak ek süre isteyen veya denetim sonrasında ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapı ve açık alan malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için uygun bulduğu kadar ek süre verebileceği de hüküm altına alınmıştır. Söz konusu ek süre Engelliler Hakkında Kanunda öngörülen 7 Temmuz 2015 tarihini geçemeyecektir.

SORU 4: Her semtte ve her durakta kaldırım yüksekliklerinin farklı olduğu düşünüldüğünde araçların rampa yükseklikleri hangi standarda göre yapılacaktır? Uygulamanın hayata geçirilmesi için öncelikle kaldırım yüksekliklerinin belirlenmesi gerekmekte değil midir?

CEVAP 4: 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesindeki; “Kamu

kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engellilerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.” hükmü ile kaldırım yüksekliklerinin de erişilebilirlik standartlarına uygun olmasının sağlanması gerekmektedir. Kaldırımların da dâhil olduğu açık alanlarla ilgili olan ve 1999 yılından bu yana yürürlükte bulunan “TS 12576: Şehir içi yollar - kaldırım ve yaya geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları” standardında “5.1.2 Yaya Kaldırımının Yüksekliği” bölümünde “Yaya kaldırımının yüksekliği 3 cm ile 15 cm arasında olmalıdır. Mevcut kaldırımların döşemelerinde yapılacak bakım ve onarımlarda 15 cm yükseklik sınırı aşılmamalı, kaldırım yükseltilmemelidir.” ibaresi yer almaktadır. Bu standarda ayrıca duraklarda kaldırımın 5 cm yükseltilmesi de öngörülen ölçütlerden biridir.

Diğer yandan (2001/85/AT) Avrupa Birliği mevzuatı kapsamında yayımlanmış olan bir Yönetmeliktir. Bu Yönetmelik kapsamında ve Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinde de “Ek III: Toplu Taşıma Araçları İçin Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formu, I. Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçlar” araca biniş ve iniş için tek seçenek rampa olarak görülmemekte, asansör ve karoseri alçaltma/yükseltme sisteminin de kullanılabileceği belirtilmektedir.

SORU 5: Engellilerin kullanımına uygun hale dönüştürülecek araçlar için zor durumda olan esnafımıza maddi destek sağlamayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5: Bahsi geçen konu ile ilgili bir çalışmamız bulunmamaktadır.

SORU 6: İlgili Kanunun kamu toplu taşıma araçlarını da kapsadığı göz önünde bulundurulduğunda belediye otobüslerinin ne kadarı engelli erişimine uygun hale getirilmiştir?

CEVAP 6: 5378 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine eklenen fıkralarla erişilebilirlik standartlarının uygulanmasının izlenmesi görevi Bakanlığımıza verilmiştir. Bu kapsamda Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sisteminin oluşturulması çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu sistemde Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği ekinde yer alan formlar aracılığıyla Engelliler Hakkında Kanun kapsamına giren binalar, açık alanlar ve toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik puanlamasının yapılacağı ve tespiti yapılan yer ile ilgili gelişmelerin takip edilebileceği bir mekanizma oluşturulacak, illerde komisyonlar ve yetki verilecek kişiler tarafından elde edilen veriler online olarak girilecektir. Oluşturulan sistemle denetleme esnasında veri girişi yapılabilecek, çekilen fotoğraflar sisteme yüklenebilecek, elde edilen verilerle ülke genelinde okul, hastane, banka vb. yerlerin erişilebilirliğinin yüzdeleri ve ilgili istatistiki bilgiler elde edilebilecek, kurumlar için iş planı çıkartılabilecektir.